

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 2.6.2005
COM(2005) 232 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

„Stratēģijas koncepcijas izstrādāšana cīņai pret organizēto noziedzību”

{SEC (2005) 724}

1. IEVADS

1. Eiropadome 2004. gada 4.-5. novembrī lūdza Padomi un Komisiju kopā ar tādām Eiropas Savienības struktūrām kā Eiropols, Eurojust, CEPOL un policijas vadītāji, saskaņā ar Hāgas programmu¹ izstrādāt stratēģijas koncepciju cīņai pret organizēto noziedzību ES mērogā. Šis ziņojums ir Komisijas ieguldījums šīs stratēģijas izstrādē.
2. Kopš Amsterdamas Līguma stāšanās spēkā ir tikuši pieņemti vairāki ES rīcības plāni cīņai pret organizēto noziedzību², no kuriem pēdējais ir 2000.gada Tūkstošgades stratēģija organizētās noziedzības novēršanai un kontrolei.³ Padomes Dānijas prezidentūras laikā 2004. gadā sākās likumdošanas iniciatīvas apspriešana, kam 2004. gada 2. decembrī sekoja Padomes atzinuma pieņemšana par stratēģijas koncepcijas izstrādi cīņai pret organizēto noziedzību.⁴
3. Kopš brīvības, drošības un taisnīguma telpas izveidošanas ES mērogā ir tikuši pieņemti dažādi tiesību akti un ar likumdošanu nesaistītas iniciatīvas. Tagad ir pienācis laiks, lai integrētu dažādus instrumentus un pasākumus (preventīvos, krimināllikumu un procesuālo likumu) vietējā, valsts vai ES līmenī un aizpildītu identificētos trūkumus. Savienībai jārosina izstrādāt un ieviest pret organizēto noziedzību vērstu politiku līdz ar atbilstošu finansiālu atbalstu.
4. Kopš 2001.g. septembra uzmanības centrā ir nokļuvusi cīņa pret terorismu. Lai gan pastāv saikne starp organizēto noziedzību un terorismu, organizētā noziedzība joprojām ir draudi sabiedrībai. Organizētā noziedzība grauj likumīgu ekonomiku un ir sabiedrības sociālo un demokrātisko struktūru destabilizējošs faktors. Tādēļ ir apsveicami, ka Eiropadome cīņu pret organizēto noziedzību ir izvirzījusi darba kārtības priekšplānā. Lai cīnītos ar šo ļaunumu, visiem aktīvajiem dalībniekiem jālīdzsvaro iedarbīga likumu izpilde un organizētās noziedzības kriminālvajāšana, kā arī pamattiesību un brīvību aizsardzība.
5. Izstrādāt stratēģijas koncepciju cīņai pret organizēto noziedzību ir sarežģīts uzdevums, jo organizētās noziedzības jēdziens joprojām ir komplicēts, neskatoties uz vairākām agrākām iniciatīvām, kur dota „noziedzīgas organizācijas”⁵ definīcija. Arī Padomes 2004. gada 2. decembrī noteikto prioritāro tēmu apkopojums attiecas uz vairākām jomām un ietver organizētās noziedzības samazināšanai nepieciešamo zināšanu bāzi par tās novēršanu, likumu izpildi, tiesisko sadarbību un attiecībām ar ārvalstīm (sal. ar 2. sadaļu). Pašreizējā kontekstā piedāvātie pasākumi tāpēc var ietekmēt noziegumus, kas nav, vai nav vienīgi saistīti pret organizēto noziedzību. Turpretim iniciatīvas, kas ievieš t.s. tiesas spriedumu savstarpējas atzīšanas principu krimināllietās, ietekmē daudzus nopietnus pārrobežu noziegumus. Stratēģiska pieeja nodrošinās efektīvu sadarbību starp visiem attiecīgajiem aktīvajiem dalībniekiem.

¹ OV C 053 03/03/2005, 001. – 0014. lpp.

² Rīcības plāns cīņai pret organizēto noziedzību (OV C 251, 15.8.1997.), Padomes Rezolūcija par organizētās noziedzības novēršanu (OV C, 29.12.1998.), Vīnes rīcības plāns (OV C19, 23.1.1999.)

³ OV C 124, 3.5.2000.

⁴ dok. 15050/04 CRIMORG 138; dok. 13463/2/04 REV2 CRIMORG 105

⁵ Skat. Kopīgā akcija likt uzskatīt par kriminālnoziegumu piedalīšanos noziedzīgās organizācijās ES dalībvalstīs (OV L 333, 9.12.1998); dok. 6204/2/97 ENFOPOL 35 GROZĪTS; ANO Konvencijas pret transnacionālo organizēto noziedzību 2. pants (A/RES/55/25)

6. Sakarā ar stratēģijas koncepcijas plašo vērienu, neizbēgami ir jānosaka paziņojuma prioritātes. 2. nodaļā ir izstrādāti mērķi atbilstoši organizētās noziedzības apkarošanas stratēģijas koncepcijas prioritārajiem jautājumiem. Daži aspekti ir apskatīti tikai kopsavilkumā, bet detalizēti izklāstīti citur.⁶ 3. sadaļā ir apkopots turpinājums pēc Tūkstošgades stratēģijas⁷ vidus posma izvērtējuma, savukārt 4. sadaļā norādīts turpmāk ejamais ceļš. Pielikumā uzskaitīti organizētās noziedzības apkarošanas stratēģijas koncepcijas ieviešanas pasākumi un attiecīgie pienākumi ar plānotajiem datumiem un prioritāšu sadalījumu. 2. pielikumā uzskaitīti un apkopoti atbilstošie pēdējā laikā pieņemtie paziņojumi un Padomes atzinumi. 3. pielikumā sīkāk aplūkots turpinājums pēc Tūkstošgades stratēģijas vidus posma izvērtējuma.

2. PRIORITĀRĀS TĒMAS UN MĒRĶI

2.1. Uzlabot zināšanas par organizēto noziedzību un veicināt informācijas iegūvi un analīzi

7. Tehnoloģiskā attīstība kopā ar pieaugošu globalizāciju dod jaunas iespējas organizētās noziedzības grupām. Kā noteikts ne tikai Hāgas programmā, bet arī daudzos jau minētos stratēģiskos dokumentos, lai novērstu un neitralizētu organizēto noziedzību, ir jāiegūst un jāatjauno zināšanas par organizēto noziedzību, organizētās noziedzības grupām un likumīgo nozaru paaugstināta riska posmiem, lai izstrādātu labākus instrumentus. Lai atvieglotu lēmumu pieņemšanu dažādās politikas jomās, nākotnes **ES noziegumu statistikas sistēmai** jāsavāc informācija gan no likuma izpildes institūcijām, gan kvantitatīvo informāciju, kas pamatota ar pētījumiem par pilsoņiem un komercdarbību, gan datus par **noziegumu un viktimizācijas novērtējumu** noteiktās grupās. Šī noziegumu statistikas sistēma tiks izstrādāta sadarbībā ar dalībvalstīm, izmantojot, ja nepieciešams, Kopienas statistikas programmu. Ir nepieciešama arī turpmāka **tautsaimniecības nozaru jutīguma** pētījumu metodoloģijas pilnveidošana, pārbaude un izplatīšana. Pamatojoties uz to, Komisija nākotnē paredz sagatavot ikgadēju vai divgadu **ES ziņojumu par noziedzību**.
8. Hāgas programmā uzsvērta nepieciešamība izstrādāt **ar informāciju pamatots ES likumu izpildes mehānismus**, lai veicinātu lēmumu pieņēmējus noteikt uz rūpīgiem novērtējumiem balstītas Eiropas likumu izpildes stratēģijas. Informācijas izmantojamība un pieejamība (sal. 2.3.3. sadaļu), informācijas ieguve par Eiropas noziedzību, un paaugstināta uzticība starp likuma izpildes iestādēm Eiropas un starptautiskā līmenī ir to pamatelementi. Komisija 2005. g. iesniegs paziņojumu par ES ar informāciju pamatotu likumu izpildes politiku.
9. Šajā politikā ir jāizstrādā „**Eiropas kriminālās informācijas modelis**”, lai risinātu tādus jautājumus kā nacionālo un ES tieslietu, brīvības un drošības jomā darbojošos iestāžu saskaņotu informācijas akciju izstrādes un pakalpojumi, uz vienotu metodoloģiju balstīta nacionālā apdraudējuma novērtējumu sinhronizācija, ko apstiprina nozaru jutīguma pētījumi, privātā sektora iegūtā kvantitatīvā un kvalitatīvā informācija un citi atbilstoši dati no Eiropas pieaugošās kriminālās statistikas.

⁶ Jo īpaši, Hāgas programmā iekļautās iniciatīvas, piem., ES stratēģija cīņai pret narkotikām 2005.-2012.g. (dok. 15074/04).

⁷ Dok. 10925/03 CRIMORG 49 uz ko vērsa uzmanību JAI Padome 2/3.10.2003.

Galvenā modeļa sastāvdaļa, kā to prasa Hāgas programma, būs Eiropola **Eiropas organizētās noziedzības draudu novērtējums**, kas pamatots ar sinhronizētiem valstu novērtējumiem.

10. Ar organizēto noziedzību saistīti **pētījumi** pašlaik tiek finansēti 6. pētījumu pamatprogrammas (RFP) un drošības pētījumu sagatavošanas akcijas ietvaros. Ir paredzēts, ka ar organizēto noziedzību saistītie pētījumi būtu jaunās drošības pētījumu programmas un citu ar to saistītu jomu daļa piedāvātajā 7. RFP. Īpaši pētījumu projekti, kas atbalstītu politikas izstrādāšanu, būs iespējami, izmantojot arī **AGIS programmu**, jebkuru 2007.-2013. gada finanšu perspektīvas funkciju pārņēmēju un **studiju** fondus.

2.2. Veicināt organizētās noziedzības novēršanu

11. Efektīva noziegumu novēršanas politika ir plašāka, nekā klasiskā sadarbība likumu izpildē, kur ietilpst laba vadība, pārredzamība, atbildība un sociālās atbildības standarti valsts un privātajā sektorā, lai samazinātu noziegumu izdarīšanas iespējas. Dažas ES dalībvalstis ir bijušas novatoriskas, izmantojot **administratīvu pieeju**, lai novērstu noziedzīgo organizāciju iekļūšanu likumīgajā tirgū. Padome nesē pieņemta ieteikums⁸, ka šī pieeja pelnījusi, lai to tālāk izpētītu un izplatītu ES. ES līmenī Komisija paredz izstrādāt **kriminālnoziegunu pierādīšanas likumu** un jaunus izstrādājumus un pakalpojumus, kurus varētu plaši izplatīt, lai novērstu, ka organizētajai noziedzībai tiek negribēti radītas jaunas iespējas.
12. Viens no galvenajiem instrumentiem, ar ko organizētā noziedzība iefiltrējas likumīgajā tirgū, ir **korupcija**.⁹ Tāpēc ir būtiski arī savlaicīgi tālāk izstrādāt un ieviest vispusīgu ES pretkorupcijas politiku, ieskaitot krimināllikuma līdzekļus, ētikas sekmēšanu un integrēšanu valsts pārvaldībā, un uzlabotu valsts pretkorupcijas pārraudzības politiku ES un starptautisko saistību kontekstā, kā arī citus standartus, lai efektīvi īstenotu ANO Pretkorupcijas konvenciju.¹⁰ Valsts sektora pārredzamības veicināšana ir viens no Komisijas 2005.-2009. gada stratēģiskajiem mērķiem, kam sekos Baltā grāmata par Eiropas pārredzamības iniciatīvu.
13. Dublinas deklarācija¹¹ atzīst **valsts un privātā sektora partnerību** par efektīvu instrumentu kriminālnoziegunu novēršanai kopumā, un jo īpaši organizētās noziedzības novēršanai. ES rīcības plāna par valsts un privātā sektora partnerību sagatavošana un ieviešana ir Komisijas 2006. gada prioritāte saistībā ar Hāgas programmu.
14. Cilvēku tirdzniecības, kas ir īpaši smags noziegums, kurš ietver nopietnus cilvēktiesību pārkāpumus, novēršana ir galvenais mērķis. Komisija 2005. gadā iesniegs tam veltītu ziņojumu par cīņu pret cilvēku tirdzniecību, kur tiks izmantota integrēta, uz cilvēktiesībām orientēta un uz upuri vērsta pieeja.

⁸ dok. 12557/04 CRIMORG 79, dok. 14125/2/04 REV2 CRIMORG 123

⁹ sal. KOM (2003) 317; EP Rezolūcija EP Nr. A5-0367/2003

¹⁰ A/58/422

¹¹ dok. 16302/03 CRIMORG 96

15. Profilakses pasākumiem ir bijis pieejams **struktūrfondu finansiālais atbalsts**, bet dalībvalstis¹² to izmantoja reti, kas rosināja Komisiju iesniegt priekšlikumu izveidot atsevišķu uz 2007.-2013. gada finanšu perspektīvu balstītu **drošības un brīvību aizsardzības pamatprogrammu** šādu pasākumu finansēšanai.

2.3. Stiprināt instrumentus un uzlabot sadarbību

2.3.1. Veicināt organizētās noziedzības izmeklēšanu

16. **Īpašas izmeklēšanas metodes** ir izrādījušās efektīvas policijas, muitas un tiesu pārrobežu organizētās noziedzības izmeklēšanā. 2000. gada Konvencija par savstarpēju palīdzību krimināllietās (MLA) un 2001. gada Protokols¹³ nosaka šīs metodes, tomēr neviens instruments vēl nav stājies spēkā, tādēļ ir atsevišķs pamatlēmums par **kopīgām izmeklēšanas komandām**¹⁴ (JIT). Papildu darbs ir vajadzīgs, lai uzlabotu JIT un citu īpašu izmeklēšanas metožu izmantošanu.
17. Lai paātrinātu un vienkāršotu **pierādījumu iegūšanu** ārpus valsts robežām, Komisija ir piedāvājusi Eiropas pierādījumu garantiju, kas noteiktiem pierādījumu veidiem aizstātu savstarpējo palīdzību krimināllietās¹⁵. Vidus posmā savstarpējās atzīšanas princips ir jāpaplašina, lai tas aptvertu visa veida pierādījumus. Komisija plāno vairākas iniciatīvas par **pierādījumu pieļaujamību**, kā paskaidrots tās paziņojumā par savstarpējās atzīšanas principu krimināllietās.¹⁶ Šīs iniciatīvas vairotu savstarpēju uzticību, nodrošinot pietiekamu līdzsvaru starp efektīvu kriminālvajāšanu un aizstāvēšanās tiesībām. **Starpvalstu informācijas** kā pierādījuma **izmantošana** ir papildu tēma, kurai vajadzīga tālāka izpēte.
18. Tāpat kā pierādījumu vākšana finanšu izmeklēšanas kontekstā (sal. 2.3.2. sadaļu), **elektronisko pierādījumu** iegūšana, drošība un apmaiņa ir arvien nozīmīgāks jautājums, kas drīzumā jārisina Komisijai, kā to pieprasījusi Eiropadome 2004. gada 16. un 17. decembra sanāksmē.¹⁷
19. Elektronisko sakaru pakalpojumu **datu saglabāšana** ir svarīga kriminālnoziedzumu izmeklēšanas sastāvdaļa, kas ir saistīta ar informācijas tehnoloģiju. Tam vajadzīgs līdzsvars starp efektīvu likuma izpildi, pamattiesību aizsardzību un finansiālo apgrūtinājumu, ko izrietošās saistības rada pakalpojuma sniedzējiem. Lai segtu likumīgas kompensācijas, Komisija 2005. gadā iesniegs priekšlikumu par direktīvu kā atbilstošu juridisku instrumentu.
20. Bieži ir būtiski paļauties uz **lieciniekiem vai tieslietu darbiniekiem**, lai galvenās organizētās noziedzības figūras sauktu pie atbildības tiesā. Pamatojoties uz divām Padomes rezolūcijām¹⁸, ir veicams Tūkstošgades stratēģijas ierosinātais nākotnes darbs. Padome lūdza Komisiju izstrādāt terorisma liecinieku aizsardzības¹⁹

¹² Itālijas Mezzogiorno programma ir nozīmīgs izņēmums; sal. arī paziņojumu: Papildu indikatīvās vadlīnijas kandidātvalstīm KOM(2003) 110

¹³ OV C 197, 12.7.2000., 1.lpp; OV C 326, 21.11.2001., 1.lpp.

¹⁴ OV L 162, 20.6.2002., 1.lpp.

¹⁵ KOM(2003) 688

¹⁶ KOM(2005) 195

¹⁷ dok. 16238/04 CONCL 4, dok 16089/04 JAI 566

¹⁸ OV C 327, 7.12.1995., 5. lpp.; OV C 10, 11.1.1996., 1.lpp.

¹⁹ 25.3.2004. Deklarācija par cīņu pret terorismu

programmu. Eiropols izstrādāja divus noderīgus dokumentus²⁰, un Komisija sakarā ar to gatavo juridisku dokumentu.

21. Dažas ES dalībvalstis ir radījušas **specializētus izmeklēšanas vai kriminālvajāšanas dienestus**, kas nodarbotos ar pārkāpumiem, kuri saistīti ar organizēto noziedzību. Šādi dienesti kompleksai kriminālnoziedzīgu izmeklēšanai ir izveidoti no starpnozaru ekspertu komandām. Komisija mudina visas dalībvalstis apsvērt šādu pieeju.

2.3.2. *Stiprināt instrumentus, lai risinātu organizētās noziedzības finansiālos aspektus*

22. Organizētās noziedzības dzinējspēks ir finansiālais labums. Likvidējot iespēju atmazgāt noziedzīgo peļņu vai finansēt noziedzīgo darbību, tiktu ievērojami traucēta organizētās noziedzības grupu motivācija un kapacitāte. **Tāpēc paaugstināta spēja iesaldēt un konfiscēt noziedzīgā ceļā gūtu peļņu** ir galvenais risinājums šādu noziedzīgu darbību apkarošanai un novēršanai. Tāpēc Komisija veicinās labākas **finansiālās izmeklēšanas iemaņas** un atbilstošus nelikumīgu finanšu pārskaitījumu un citu darījumu ātru identificēšanu atvieglojošus juridiskos instrumentus.

23. Ir panākta vienošanās par trim pamatlēmumiem, kur apskatīta **aktīvu iesaldēšana un konfiskācija**, ieskaitot paplašinātas konfiskācijas tiesības, kamēr pret vienu joprojām ir iebildumi²¹. Pamatlēmums par noziedzīgi iegūtas peļņas konfiscēšanu nosaka, ka, izmantojot paplašinātas konfiskācijas tiesības, dalībvalstis var izmantot procedūras, kas nav kriminālprocesuālas. Tā izklāstā ir arī atsauce uz ANO Konvenciju par transnacionālo organizēto noziedzību, kur dalībvalstis drīkst apsvērt iespēju prasīt likumpārkāpējam uzrādīt par noziedzīgu uzskatītas peļņas likumīgo izcelsmi, ieskaitot **legālās prezumpcijas** ieviešanu un/vai **atvieglojot pārbaudes standartus**. Komisija šajā skatījumā pārskatīs ES tiesību aktus par noziedzīgā ceļā iegūtu aktīvu konfiskāciju. Papildus tam Komisija izpētīs standartus par **konfiscēto vai izņemto aktīvu atgriešanu kā kompensāciju vai restitūciju** identificējamajiem noziedzīgu upuriem vai labdarības organizācijām.

24. Trešā piedāvātā Direktīva par naudas atmazgāšanu²² nostiprina esošos Kopienas naudas atmazgāšanas apkarošanas tiesību aktus, piemēram, paplašinot paredzamo noziedzīgu definīciju un pievienojot jaunas personu kategorijas, kam jāsniedz pārskats par savām saistībām. Tomēr, lai nodrošinātu turpmāku finanšu un citu institūciju iesaistīšanos, ir jāparāda, ka ziņošana par naudas atmazgāšanu dod vērtīgus rezultātus. Šim mērķim **finanšu informācijas grupām** jānodrošina adekvāta **atgriezeniskā saite**.

²⁰ „Eiropas Savienības policijas sadarbības pamatprincipi liecinieku aizsardzības jomā“ un “Vispārīgie kritēriji liecinieku iesaistīšanai aizsardzības programmā”; abi ES robežās

²¹ Pamatlēmums 2003/577/JHA, 22.7.2003.; pamatlēmums 2005/212/JHA, 24.2.2005.; politiska vienošanās tika panākta 6/2004 pamatlēmuma projektā par savstarpēju konfiskācijas orderu atzīšanas principa piemērošanu.

²² KOM (2004) 448

25. Organizētie noziedznieki izmanto dalībvalsts finanšu sistēmu, lai integrētu naudu, kas iegūta no citā valstī realizētas kriminālās darbības. Eiropols mēģina identificēt saites starp šādu noziedzīgu darbību un ar to saistītajiem darījumiem, izmantojot analīzes darba kartotēku, piemēram, „SUSTRANS” projekta ietvaros. Visām dalībvalstīm aktīvi jāatbalsta šis darbs, nodrošinot Eiropolam augstas kvalitātes datus.
26. **2000.g. MLA Konvencijas protokols** ir vērsts uz sadarbības sekmēšanu, veicot starpvalstu finansiālās izmeklēšanas. Sakarā ar zemo šā protokola ratifikāciju līmeni, tā spēkā stāšanās datums nav skaidri zināms. Tā kā savstarpējās atzīšanas principam ir pakāpeniski jāizstāj savstarpējā palīdzība krimināllietās, Komisijai vajadzēs apsvērt jaunus likumdošanas piedāvājumus.²³
- 2.3.3. *Veicināt piekļuvi informācijai un apmaiņu ar informāciju un ziņām starp likuma izpildes iestādēm.*
27. Eiropadome Hāgas programmā uzsvēra, ka brīvības, drošības un tieslietu stiprināšanai vajadzīga novatoriska pieeja **starpvalstu apmaiņai ar likuma izpildes informāciju**. Rīcības plāns Hāgas programmas ieviešanai tālāk attīstīs Komisijas iniciatīvas īstenot **pieejamības principu apmaiņai ar likuma izpildes informāciju, kopīgus standartus piekļūšanai datu bāzēm un valstu un ES datu bāzu savienojamība**. Valstu un ES datu bāzēm pakāpeniski jālieto vienādi standarti un savietojamas tehnoloģijas, lai nodrošinātu selektīvu apmaiņu ar likuma izpildes datiem, tajā pašā laikā ņemot vērā atbilstīgas savstarpējas saiknes ar starptautiskajām datu bāzēm. **Personas datu aizsardzības un datu drošības** pasākumi, piemēram, datu proporcionalitāte, integritāte un konfidencialitāte un efektīva tiesiskā aizsardzība, ir jāattīsta līdz ar šīm paplašinātajām iespējām. Komisija par to 2005. gadā iesniegs tiesību akta priekšlikumu.
28. Intensīva **sadarbība** starp valstu likuma izpildes iestādēm un ar attiecīgām ES institūcijām ir nepieciešama, lai radītu uzticību. Vajadzības gadījumā ir jāizmanto izveidotie informācijas kanāli, piemēram, Eiropola privātais virtuālais sakaru tīkls vai tā informācijas sistēma, ko papildina ekspertu sakaru tīkli (sal. sadaļu 2.4.).
- 2.3.4. *Stiprināt sadarbību starp institūcijām un starpvalstu tiesisko sadarbību*
29. Hāgas programmā uzsvēra vajadzība **pastiprināt praktisko sadarbību** starp dalībvalstu policijas un muitas iestādēm un ar Eiropu un Eurojust. Prokurori, tiesneši un Eurojust ir jāiesaista agrīnā stadijā, piemēram, telefonsarunu noklausīšanās vai aresta ordera izsniegšanā. Kopīgām **muitas, policijas un/vai tiesas operācijām** jāklūst par bieži izmantotu praktiskās sadarbības instrumentu. Ir jāveicina **kopīgas Eiropas Savienības sadarbības struktūras iekšzemes pierobežu rajonos**. Papildus tam, Komisija piedāvā nākotnē sistemātiski piešķirt līdzekļus kopīgām **ES operācijām** no 2007.-2013. gada finanšu perspektīvas. **Iekšējās drošības komitejai**, kas paredzēta Konstitūcijas līguma III-261. pantā, ir jāveicina dalībvalstu atbildīgo iestāžu rīcības saskaņotība, koncentrējoties uz sadarbību operatīvajā darbā.

²³

16. zemspītras piezīme.

30. Kā turpinājumu attiecīgajai Zaļajai grāmatai,²⁴ Komisija uzsāks iedarbīguma novērtējumu un iesniegs Balto grāmatu ar likumdošanas ierosinājumu izveidot Eiropas Valsts prokuroru (EPP) pārvaldi Eurojust, ar pienākumu izmeklēt, ierosināt lietu un novest līdz spriedumam noziegumus pret Savienības finanšu interesēm saskaņā ar topošo Konstitūcijas līgumu,²⁵ un arī, lai būtu iespējams paplašināt EEP tiesības attiecībā uz nopietniem noziegumiem starpvalstu dimensijā.

2.4. Uzlabot esošo institūciju izmantošanu un stiprināt tās

31. **Ir svarīgi ratificēt un ieviest atbilstošus juridiskos instrumentus** attiecībā uz **Eiropolu** un **Eurojust**, ieskaitot trīs Eiropas Konvencijas protokolus²⁶. Ziņojums par lēmuma attiecībā uz Eurojust²⁷ ieviešanu uzrādīja nepilnības, piemēram, atšķirības dalībvalstu tiesu tiesībās, kas samazina tā efektivitāti.
32. **Eurojust un Eiropola potenciālu**²⁸ cīņā pret organizēto noziedzību dalībvalstīs **vēl pilnībā neizmanto**. Eurojust var nodot nozīmīgus daudzpusīgus gadījumus, un tam var ziņot par nopietniem pārobežu kriminālnoziegumiem. Informācijas plūsma uz Eiropolu joprojām ir nepietiekama. Ir jāizstrādā veidi, kā dalībvalstīm kāpināt sistemātisku augstas kvalitātes aktuālu izmeklēšanas datu pārsūtīšanu. **Eiropola informācijas sistēmas** ieviešana visās dalībvalstīs atvieglos Eiropola piekļuvi informācijai par organizēto noziedzību.
33. Eiropolam un Eurojust vajadzētu būt ciešāk iesaistītiem pārobežu organizētās noziedzības prāvu izmeklēšanas stadijā un JIT. Sakarā ar to, šiem uzdevumiem ir jāizmanto esošo likumu un Konstitūcijas līguma dotās iespējas. Precīzāk, uzmanība jāpievērš uzlabotai **Eiropola un Eurojust sadarbībai kompleksās starpvalstu operācijās un kriminālnoziegumu izmeklēšanā** attiecībā uz smagiem noziegumiem un organizēto noziedzību, nodrošinot materiāltehnisko atbalstu, ekspertīzi un zināšanas par vislabāko praksi, kā arī lielāku **Eiropola un Eurojust nolīguma** izmantošanu.
34. **Mācības** un sistemātiskas **apmaiņas programmas** ar finansējumu no Kopienas budžeta jāsekmē ar **CEPOL** starpniecību. Komisija ir ierosinājusi, ka jāpalielina šo aktivitāšu apjoms un ietekme.²⁹
35. **Robežas pārvaldības aģentūrai**, lai gan tās sākotnējais uzdevums bija uzlabot Šengenas *acquis* ieviešanu par personu kontroli uz ārējām robežām, jānodrošina informācija un sadarbība ar dalībvalstīm un Eiropolu jāpiedalās operāciju koordinēšanā sakarā ar nelegālajiem imigrantiem saistīto organizēto noziedzību un jāizveido **integrēts risku analīzes modelis**.

²⁴ KOM (2001) 715, galīgais 11.12.2001., „Zaļā grāmata par Kopienas finanšu interešu aizsardzību krimināllikumos un Eiropas prokurora institūcijas izveidošanu“.

²⁵ Komisijas Paziņojums, Kopienas finanšu interešu aizsardzība, Cīņa pret krāpšanu, Rīcības plāns 2004.-2005. g., KOM (2004) 544, galīgais.

²⁶ OV C 358, 13.12.2000., 1.lpp.; OV C 312, 16.12.2002., 1.lpp.; OV C 2, 6.1.2004., 1.lpp.

²⁷ KOM(2004) 457

²⁸ Padomes atzinumi par uzlabotu Eurojust izmantošanu, dok. 15285/04, dok. 12561/4/04 REV4

²⁹ KOM(2004) 623

2.5. Vajadzības gadījumā uzlabot tiesību aktus

36. Ar pārrobežu organizēto noziedzību saistīti noziegumi ar savu raksturu un potenciālo ietekmi pamato apsvērumus Eiropas Savienībā tos apkarot kopīgiem spēkiem. Visjaunākais piemērs ir pamatlēmuma priekšlikums cīņai pret organizēto noziedzību³⁰ dot saskaņotu definīciju dažādu veidu noziegumiem un sodiem saistībā ar piedalīšanos noziedzīgā organizācijā. Komisijas skatījumā **savstarpēju tiesu lēmumu atzīšana** krimināllietās³¹ **jāpapildina ar likumu tuvināšanu**. Pieņemot pamatlēmumu par Eiropas aresta orderi,³² Padome vienojās „saskaņā ar ES Līguma 31. panta e) punktu turpināt darbu pie noziegumu, kas ietverti 2. panta 2. punktā, saskaņošanas, tādējādi nonākot pie savstarpējas tiesiskās izpratnes starp dalībvalstīm.³³ Komisija tādēļ izpētīs iespējas tālākai likumu tuvināšanai attiecībā uz krimināllietām, piemēram, viltojumu, nelegālu ieroču tirdzniecības, krāpšanas, jo īpaši nodokļu viltošanas un identitātes zādzības, kriminālnoziegumu pret vidi, izspiešanas un šantāžas jomās.

2.6. Uzlabot pārraudzību un izvērtēšanu

37. Organizētās noziedzības apkarošanas politikas izvērtēšanu pašlaik nodrošina vairāki instrumenti, vai dod tajā ieguldījumu. Tiem ir nepieciešami uzlabojumi, jo Hāgas programma pieprasa **izvērtēšanu** un īstenošanu, kā arī Eiropas Savienības politikas rezultātus brīvības, drošības un tieslietu jomā. Komisija uzskata to par vitāli svarīgu un sniegs savu ieskatu izvērtējumam, paturot prātā Konstitūcijas līguma III-260. pantu 2006. gadā. Organizētās noziedzības kontekstā nākotnes ES ziņojums par kriminālnoziegumiem un ES organizētās noziedzības draudu novērtējums (sal. 2.1. sadaļu) būs svarīgs izvērtēšanas mehānisma instruments ar organizēto noziedzību saistītos jautājumos. Muitu sadarbības, pretkorupcijas politikas un cīņas pret finansiālajiem noziegumiem izvērtējumam, kas jau ir izziņots attiecīgos paziņojumos,³⁴ jāpiešķir prioritāte sakarā ar to paralēlo ietekmi.

2.7. Stiprināt sadarbību ar valstīm, kas nav ES, un starptautiskajām organizācijām

38. Šajā atvērto robežo, globālās integrācijas un savstarpējās atkarības ērā ES **iekšēja drošība** ir nesaraujami saistīta ar **drošības ārējiem aspektiem**. ES reakcijas uz organizēto noziedzību un citiem drošības apdraudējumiem ārējā dimensija ir ievērojami attīstījusies pēdējos gados. **Divpusējas, reģionālas un starptautiskas iniciatīvas** ir jāattīsta tālāk.

39. **Priekšroku trešajām valstīm dodot** ar nolīgumiem un citiem instrumentiem, sadarbība cīņai pret organizēto noziedzību jāattīsta tālāk. Šādā sadarbībā jāiekļauj attiecīgu **ES standartu un starptautisko standartu veicināšana**.

40. ES jāveicina un jāatbalsta **reģionālas pieejas un sadarbības attīstība** cīņai pret organizēto noziedzību, jo īpaši tajos reģionos, kas robežojas ar ES.

³⁰ KOM(2005) 6

³¹ 17. punkts

³² OV L 190, 18.7.2002., 1.lpp.

³³ dok. 9958/02 ADD1 REV1 JAI 138

³⁴ KOM(2003) 317, KOM(2004) 262, KOM(2004) 376

41. ES arī pilnā mērā jāatbalsta **daudzpusējas pieejas** veidošana cīņā pret organizēto noziedzību, lai nodrošinātu vispārīgu starptautisko instrumentu, piemēram, ANO Konvenciju par transnacionālo organizēto noziedzību un korupciju, ratificēšanu un ieviešanu, un **starptautisko standartu** un noteikumu izstrādi citās institūcijās, piemēram, Eiropadomē, G8, FATF, EDSO un ESAO.

42. **Tieša sadarbība starp Eiropolu, Eurojust, no vienas puses, valstīm un institūcijām, kas nav ES,** no otras puses, ir būtiska Eiropas dimensijas attīstības virzībai uz likumu izpildi un tiesu sadarbību pāri ES robežām. Eiropola 2004.-2006.g. ārējo attiecību stratēģija³⁵ jāvirza tālāk, un Eurojusta jāizstrādā pašam sava ārējo attiecību stratēģija.

2.8. Prioritāšu noteikšana cīņai ar īpašu veidu organizēto noziedzību ES līmenī un darbības turpinājumam

43. Padomes starpnozaru grupā tika panākts vienprātīgs lēmums analizēt Eiropola ziņojumu par organizēto noziedzību, konsultēties ar Eurojust un Eiropolu, un tad pārsūtīt rezultātu attiecīgām Padomes institūcijām, lai katru gadu noteiktu ierobežotu stratēģisko prioritāšu skaitu cīņai pret organizēto noziedzību.³⁶

44. Hāgas programma nosaka, ka Padomei jāizmanto ikgadējie Eiropola organizētās noziedzības draudu novērtējumi, lai noteiktu šādas prioritātes 2006.gadam. Lai Eiropolam dotu iespēju izpildīt šīs prasības, darbs pie uz informācijas pamatotu likumu izpildes ir bez kavēšanās jāvirza tālāk. Tas prasīs pielikt ievērojamas pūles ne tikai Eiropolam, bet tādā pašā mērā arī dalībvalstīm un ES atbildīgajām iestādēm (sal. 2.1. sadaļu).

3. APKOPOJUMS PAR TURPMĀKO DARBĪBU SASKAŅĀ AR TŪKŠTOŠGADES STRATĒĢIJAS VIDUSPOSMA IZVĒRTĒŠANAS ZIŅOJUMA SECINĀJUMIEM

45. Tūkstošgades stratēģijas vidusposma izvērtēšanas secinājumi noteica sešus ieteikumus tālākai rīcībai. Cīņa pret **narkotiku tirdzniecību** tika risināta, Padomei 2004. gada oktobrī³⁷ pieņemot pamatlēmumu par saskaņotiem tiesību aktiem narkotiku tirdzniecības jomā. Tiek gatavots turpmākais darbs ar pārējiem pieciem ieteikumiem. Komisija ierosināja tiesību aktu³⁸; un pieņēma Balto grāmatu par **informācijas apmaiņu vainas pierādīšanai**;³⁹ paziņojums par **tiesībnēsēju** sekos vēlāk 2005. gadā. Priekšlikumā attiecībā uz trešo Direktīvu par naudas atmazgāšanu⁴⁰ iekļauts noteikums novērst **liela apjoma skaidras naudas maksājumus** naudas atmazgāšanas mērķiem. **Salīdzināmas kriminālnoziedzumu statistikas** izveidošana ir ilgtermiņa projekts, kur Komisija ir iesaistīta kopā ar citām ieinteresētajām pusēm. Tā 2005. gada laikā iepazīstinās ar rīcības plānu par ES kriminālnoziedzumu statistiku. Ir uzsākts pētījums par **naudas viltojumiem**. Rezultāti

³⁵ dok. 12660/04 EUROPOL 44

³⁶ dok. 16183/04 CRIMORG 152

³⁷ OV L335, 11.11.2004., 8. lpp.

³⁸ KOM(2005) 10

³⁹ KOM(2004) 664

⁴⁰ KOM(2004) 448

no tā tiek gaidīti 2005. gada jūlijā. Komisija (OLAF) un Eiropols savā attiecīgajā tiesiskajā kompetencē 2005. gadā nodrošinās palīdzību dalībvalstīm, izveidojot **pakalpojumu platformu kopīgām muitas operācijām**. Visbeidzot, Komisija pašlaik strādā pie priekšlikuma par **liecinieku un tiesas darbinieku aizsardzību**.

4. TURPMĀKAIS CEĻŠ

46. Paziņojumā izklāstīti stratēģijas koncepcijas cīņai pret organizēto noziedzību mērķi. 1. pielikumā ietverts ieviešanas darbību saraksts 5 gadu perspektīvā. Kad to pieņems Padome, stratēģijas koncepcijai cīņai pret organizēto noziedzību jāpapildina Hāgas programmas ieviešanas rīcības plāns, jo tā Eiropas Savienībā dod ieguldījumu brīvības, drošības un tieslietu stiprināšanai. Veidot un integrēt dažādas Eiropas kriminālās informācijas modeļa sastāvdaļas turpmāk ir vissvarīgākais uzdevums, un tas prasīs dalībvalstu, ES iestāžu un organizāciju kopīgus pasākumus.
47. Stratēģijas koncepcija ir jāuzskata par aktuālu dokumentu. Komisija ir aicinājusi sniegt Padomei ikgadēju ziņojumu par Hāgas programmas ieviešanu (prograsa ziņojumu), kur būtu iekļauts stratēģijas koncepcijas progresa ziņojums. Alternatīva ir to izvērtēt atsevišķi, lai šis izvērtējums būtu saskaņots ar ikgadējo organizēto noziedzības apkarošanas stratēģisko prioritāšu noteikšanu ES līmenī.
48. Īpaša stratēģijas koncepcijas izvērtēšana ir ieteikta 2006. gada beigās, lai nodrošinātu standartu pirms 2007.-2013. gada finanšu perspektīvas ieviešanas, ņemot vērā Konstitūcijas līguma stāšanos spēkā.